Ч. 77 (11.418). Львів, неділя 7. квітня 1929. [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Програма Макдональда.

Львів, 6. квітня 1929.

Недавно одна загранична пресова аґенція опублікувала інтервю з провідником англійської Партії Праці, Макдональдом. Це інтервю справді дуже цікаве й змістовне. Насамперед Макдональд заявив, що „Партія Праці буде проти всякої акції, яка мала би на ціли зміну обставин, встановлених мировими договорами, й буде напружувати всі сили, щоби цілковито виконати свої зобовязання“. Ця заява Макдональда вимагає критичного розгляду й освітлення. Очевидно, що її треба брати не з принціпіяльного й загального боку, а лише, як плятформу сучасного політичного моменту. Бо відомо, що власне ті умови, які витворили мирові договори, є неможливі ні до знесення, ні до переведення в життя, й головний зміст усеї европейської політики в роках після уложення й підписання цих договорів аж до цього часу полягав і в дальших роках полягатиме власне в тому, щоби ці мирові умови, подиктовані силою зброї побідниками, не рахуючися з реальними можливостями життя та його вимогами, поволі, дорогою компромісів та добровільної згоди змодифікувати. Цей процес модифікації мирових умов ще далеко не докінчився, чого найкращим доказом є наради знавців у справі репарацій у Парижі. Неможливо припускати, щоби Макдональд уважав умови мирових договорів за щось постійне і тим самим перечеркував би все те, що осягнено в европейській політиці останніми літами Тому наведену нами заяву льоґічно треба інтерпретувати зовсім інакше, — не як принціпіяльне відкинення усяких спроб зміни умов мирових договорів, а лише спроб насильних, які могли би загрожувати военною небезпекою. І тільки так треба розуміти цю заяву Макдональда, яка тим самим є й пересторогою для деяких дуже впливових польських кол, що рвалися на схід всупереч ризьким своїм мировим зобовязанням.

Власне з цього погляду заява Макдональда й набирає для нас великого значіння, показуючи, аким шляхом ішла би анґлійська закордонна політика супроти Польщі та України, якби Партія Праці прийшла в Анґлії до влади.

В дальших своїх виводах Макдональд порушив одну з найболючіших проблем сучасної Европи, що найбільше загрожує й мусить загрожувати її мирові, — проблему національних меншостей. Він сказав: „тяжко означити докладну, справедливу й ідеальну границю між народами й тому ми будемо завсіди пригадувати народам їх зобовязання супроти меншостей“. Ця заява вказує, що Макдональд не орієнтується в сучасній европейській проблємі „меншостей“, бо ця проблема складається з двох зовсім неоднакових частин — справжніх національних меншостей і меншостей, які на своїй землі творять подавляючу більшість, та стали „меншістю“ лише завдяки насильному й зовсім несправедливому прилученню їх до чужої держави. Одначе, зробивши це застереження, мусимо й цю заяву оцінити позитивно, бо вона змагає до того, щоби перевести в життя бодай ті інтернаціональні зобовязання ріжних держав супроти національних меншостей, які вони свого часу підписали, як складову частину мирових договорів, а яких вони не лише не виконали досі, а навіть позбавили ці меншости ще й тих прав, які вони перед війною мали от хоч би й в Австрії, яку преса західно-европейських держав з великою емфазою змальовувала, як клясичну країну національного гноблення. Ця заява Макдональда означає, що він був би проти того поступовання в справі національних меншостей, яке в останніх часах проявила Ліґа Націй, був би проти того, щоби цю превважну справу роблено лише внутрішньою справою заінтересованих держав. Цим самим Макдональд уважає цю справу за одну з умов і основ для задержання світового миру.

Та особливо цікавим є те місце інтервю, де Макдональд говорить про пакт Кельоґа та про Ліґу Націй. Він признає, що пакт Кельоґа є кроком вперед, одначе називає його замком на леді, під який „треба дати міцну підставу. Цю працю повинна виконати Ліґа Націй“. І тут він висловлює свою найважнішу з політичного погляду думку, а саме: коли в Лізі Націй „Німеччина, Анґлія і Франція почнуть працювати спільно для цілей миру, тоді европейський мир буде забезпечений“. Не треба доказувати, що спільна праця в Европі цих трьох великих держав не лише могла би забезпечити мир в Европі, але також мала би силу й спромогу в великій мірі впливати на хід справ по інших европейських державах. Здійснення цеї ідеї не лише сотворило би нову добу в міжнародній европейській політиці, але могло би причинитися до приборкання занадто великих апетитів на чуже добро деяких нам добре відомих держав.

Самоврядування.

Національний склад самоуправних репрезентацій.

При кінці березня ц. р. появилися друком „Матеріяли до діяльности правительства за рік 1928. Справоздання міністерств, часть І.“. Є це видання економічного комітету міністрів.

В справоздані міністерства внутр. справ містяться матеріяли відносно національного складу самоуправних резпрезентацій. Матеріяли відносяться до національного складу самоуправних резпрезентацій в дні 1. грудня 1928 р. Замітне те, що міністерство внутрішніх справ в офіціяльному видавництві уживає терміну „український“, а міністерство віроісповідань і прилюдної освіти в тому самому видавництві уживає терміну „руські“.

І. Національний склад репрезентацій у сільських громадах.

А) Галичина. 1. В краківському воєвідстві на загальне число 33.787 радних є: 31.571 поляків, 1.200 українців, 29 білорусинів (?), 113 німців, 488 жидів та 386 інших. Отже в краківському воєвідстві українські радні становлять 3.5 проц.; 2. у львівському воєвідстві на загальне число 39.570 радних є: 19.069 (48.2 проц.) поляків, 15.986 (40.6 проц.) українців, 487 (1.24 проц.) німців, 991 (2.5 проц.) жидів і 3.037 (7.4 проц.) інших; 3. в тернопільському воєвідстві на загальне число 25.213 радних є: 15.620 (62.3 проц.) українців, 8.760 (34.8 проц.) поляків, 725 (2.8 проц.) жидів, 108 (0.3 проц.) німців; 4. в станиславівському воєвідстві на загальне число 21.824 радних є: 17.388 (79.2 проц.) українців, 2.792 (12.9 проц.) поляків, 1.133 (5.2 проц.) жидів, 351 (1.6 проц.) німців, 138 (0.7 проц.) інших, 22 (0.1 проц.) „русских“.

В офіціяльній статистиці мусять кожного українця застановити такі рубрики: 29 радних білорусинів і 386 „інших“ радних в краківському воєвідстві; 3.037 „інших“ радних у львівському воєвідстві та 22 радних „русских“ і 138 „інших“ радних в станиславівському воєвідстві. Само собою зрозуміле, що в краківському воєвідстві не живуть і ніколи не жили білорусини, подібно як у станиславівському воєвідстві „русскі“. Казочні радні білорусини і „русскі“, це в дійсности стопроцентові українці, яких офіціяльна статистика переіменувала на „русских“ і білорусинів за або проти їх волі. Подібно мається справа з радними „іншої народности“. Відповідно до цього слід збільшити скількість українських радних і я це роблю при загальних підсумках.

На загал в трьох східньо-галицьких воєвідствах у сільських громадах на загальне число 86.607 радних є: **52.191 (60.1 проц.) українців, 30.621 (35.2 проц.) поляків, 2.849 (3.3 проц.) жидів, 946 (1.1 проц.) німців.**

Б) Північно-західні землі. 1. У волинському воєвідстві на загальне число 1.158 радних є: 790 (68.2 проц.) українців, 277 (24.0 проц.) поляків, 45 (3.8 проц.) жидів, 24 (2.0 проц.) інших, 18 (1.4 проц.) німців, 4 (0.33 проц.) москалів; 2. в поліському воєвідстві на загальне число 1.108 радних є: 166 (15.1 проц.) українців, 220 (20.0 проц.) поляків, 572 (52.0 проц.) білорусинів, 37 (3.3 проц.) жидів, 7 (0.6 проц.) москалів, 1 німець та 105 (9.1 проц.) інших; 3. у люблинському воєвідстві на загальне число 3.240 радних є: 2.931 (91.3 проц.) поляків, 199 (6.2 проц.) українців, 67 жидів, 19 німців, 19 москалів, 5 білорусинів.

Слід замітити, що в поліському воєвідстві

при загальнім переписі населення з 1921 р. влада переводила перепис у користь білорусинів. Є кілька чисто українських повітів, яких населення записано як білорусинів. На мою думку і статистику народности радних у поліському воєвідстві переведено в корисгь білорусинів. Радні „іншої“ народности, які становлять в поліському воєвідстві аж 9.1 проц. загалу радних — це переважно радні української народности.

На загал у волинському і поліському воєвідствах в сільських громадах на загальне число 2.2266 радних є: **1.085 (48.1 проц.) українців, 497 (21.6 проц.) поляків, 572 (25.3 проц.) білорусинів, 82 (3.6 проц.) жидів, 19 (0.9 проц.) німців і 11 (0.5 проц.) москалів.**

II. Національний склад репрезентацій у міських громадах.

А) Галичина. а) Більші міста. Тут належать тих трицять кілька міст, в яких обовязує закон з 13. березня 1889 (В. к. з. ч. 24). В них справа представляється так: 1. в краківському воєвідстві на загальне число 505 радних є: 404 поляків, 1 українець, 89 жидів і 11 німців; 2. у львівському воєвідстві на загальне число 528 радних є: 302 поляків, 62 (12.4 проц.) українців, 162 жидів; 3. в тернопільському воєвідстві на загальне число 192 радних є: 72 поляків, 28 (15.0 проц.) українців, 92 жидів; 4. в станиславівському воєвідстві на загальне число 144 радних є: 57 поляків, 27 (19.3 проц.) українців, 58 жидів, 2 німців.

Таким чином у трьох східньо-галицьких воєвідствах у більших містах на загальне число 864 радних є: **431 (50.1 проц.) поляків, 117 (13.6 проц.) українців, 312 (36.3 проц.) жидів та 2 німців.**

б) Інші менші міста. 1. у краківському воєвідстві на загальне число 1656 радних є: 1.321 поляків, 6 українців, 328 жидів, 1 німець; 2. у львівському воєвідстві на загальне число 2.024 радних є: 1.023 поляків, 222 (11.0 проц.) українців, 758 жидів, 20 „інших“ і 1 німець; 3. у тернопільському воєвідстві на загальне число 1.149 радних є: 421 поляків, 295 (25.9 проц.) українців, 337 жидів; 4. у станиславівському воєвідстві на загальне число 1.129 радних є: 367 поляків, 341 (30.0 проц.) українців, 412 жидів, 9 німців. Отже у трьох східньо-галицьких воєвідствах у менших містах на загальне число 4.302 радних є: **1811 (42.1 проц.) поляків, 878 (20.4 проц.) українців, 1.603 (37.0 проц.) жидів і 11 (0.25 проц.) німців.**

Б) Північно-західні землі. а) Виділені міста. Під виділеними містами розуміємо ті міста, які не входять у склад повітової самоуправної сітки. 1. у волинському воєвідстві на загальне число 84 радних є: 24 поляків, 2 українців, 3 москалів, 51 жидів; 2. в поліському воєвідстві на загальне число 56 радних є: 15 поляків, 1 українець, 1 москаль, 39 жидів.

б) Інші міста. 1. У волинському воєвідстві на загальне число 264 радних є: 56 поляків, 50 українців, 6 москалів, 1 німець, 147 жидів і 4 „інших“; 2. у поліському воєвідстві на загальне число 240 радних є 51 поляків, 5 українців, 44 білорусинів, 3 москалів, 137 жидів; 3. у люблинському воєвідстві на загальне число 528 радних є: 275 поляків, 2 українців, 1 москаль, 250 жидів. Отже у волинському і поліському воєвідствах на загальне число 504 радних є: **107 (21.4 проц.) поляків, 59 (11.8 проц.) українців, 44 (8.8 проц.) білорусинів, 9 (1.8 проц.) москалів, 1 німець та 284 (56.8 проц.) жидів.**

Підсумки. З офіціяльної статистики бачимо, що в сільських громадах Галичини, при виборах до громадських рад і опісля у боротьбі з виборчими зловживаннями українське населення віднесло світлу побіду. 60 проц. радних української народности у сільських громадах трьох східньо-галицьких воєвідств — це великий наш успіх, особливо коли зважимо, що вибори відбувалися

на основі перестарілої виборчої ординації, збудованої на куріяльній засаді і що з першого кола виходили переважно радні польської і жидівської народности. В дійсности відсоток радних української народности з української території Східньої Галичини є значно вищий і виносить щонайменше 70 проц., коли візьмемо під увагу ще обставину, що до львівського воєвідства зачислено кілька західно-галицьких повітів, заселених майже виключно польським населенням. Під теперішню хвилю істнує ще на основі урядової статистики в львівському воєвідстві 134 громад, в тернопільському 46 громад, в станиславівському 41 громад, разом в трьох воєвідствах 221 громад, у яких нема виборної громадської репрезентації, де громадські ради розвязано, або де переведені вибори запротестовано. Коли візьмемо під увагу, що ті 221 громад — це майже виключно громади з українським населенням, то можемо бути певні, що коли і ті громади будуть мати виборну репрезентацію, то відсоток українських радних ще збільшиться.

Ми можемо бути горді, що наші західні окраїни, тобто громади, положені в краківському воєвідстві, добре списалися, вибираючи 1200 радних української народности.

Вибори до громадських рад в менших галицьких містах випали для нас значно гірше. Ми маємо в них 878, себто 20.4 проц., радних української народности. Однак із висліду тих виборів можемо бути вповні вдоволені. Перевагу в них має вправді жидівське населення, але і ми маємо в них зовсім поважне заступництво і в порівнанні з нашим станом посідання зперед війни ми ростемо в силах, український елемент у містах кріпшає, галицькі міста вправді в повільному темпі всеж таки постійно україн'зуються.

Щож до північно-західніх земель, то кожного, що читає статистику складу самоуправних репрезентацій, мусить дивувати мала скількість загального числа радних у сільських і міських громадах в порівнанні з Галичиною. Це виясняється тим, що вибори до громадських рад на північно-західних українських землях відбуваються на зовсім інших основах як у Галичині. В порівнанні з Галичиною, коли зважимо, що відсоток українського населення на північно-західних землях є значно вищий, випали вибори на тих землях значно гірше. Українське населення на тих землях йшло до виборів незорганізоване, вибори відбувалися далеко вчасніше, ще тоді, коли відносини на тих землях не були упорядковані та істнував там винятковий стан.

Головну заслугу в тому, що вибори в сільських і міських громадах Галичини покінчилися нашою побідою, має Українське Національно-Демократичне Обєднання, яке дбайливо підготовило вибори в 1927 р., перевело широку пропаганду при помочі живого і друкованого слова. Сотки віч, сотки тисяч летючок і десятки тисяч брошур в справі громадських виборів в Галичині зробили своє. Ми побідили. Тепер приходить черга перевести широко закроєну працю за зміст громадської самоуправи, за те, щоби пропагандою, при допомозі живого слова, скликуванням краєвих зїздів радних і повітових нарад радних і при допомозі друкованого слова підготовити радних до праці у ділянці самоуправи. Лише відповідно підготовані радні зможуть сповнити свій важкий обовязок з користю для своїх громад і українського народу.

Пос. Волод. Целевич.

ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

„Трансфузія крови“.

Під таким наголовком приніс „Ґлос Правди“ з 2. квітня статтю, в якій каже, що провідна т. зв. освічена верства польського народу, сталася нездатною до творчої, конструктивної праці над закріпленням і розбудовою Польщі. Її проїдала ґанґрена деморалізації та матеріялізму. „Польщі майже не було з ким перебудувати“. Всіх засліпив чад політикоманії, партійництва і т. д., що вели Польщу до руїни. Та всеж збереглася серед того моря забуття ґрупка „здорових душ“, переважно інтелектуалістів, що боліли над таким станом. Ця ґрупка належала передовсім до тих, що кровю зрошували шлях до відновлення Польщі. Це військова ґрупа, це ґрупа жовнірів, що була нечутка на політикоманію, а бажала бачити сильною Польщу. Та довгий час ті вартости, ті людські цінности були неактивними для Польщі. „Щойно травневі дні уактивнили ті цінности і кинули їх на широку державну арену. Нове правління сягнуло сміло до резервуару запалу, широго і праведного ідеалізму, які то прикмети мав польський жовнір, особливо той, що бився з власної непримушеної волі, а не тільки з конечности“.

Далі пише „Ґл. Пр.“, що тим цінним людям треба було звернути увагу передовсім на внутрішний польський фронт. Тут вони мали „скріпити вірою своєю і своїм сумлінням кадри направду нової Польщі“. Прийшла людина, що була „фактичним творцем Польщі“ і рішила „змішати у великанському ділі відновлення кров і душу військову з кровю і душею „цивільною“, анемії та ґанґрені протиставити „потік відроджуючих нових сил“, молодечий запал і т. д. Така була ціль довершеної трансфузії крови.

„Трансфузія — кінчить „Ґл. Пр.“ — вдалася. Вояцька кров легко сплила в одно річище з кровю сотень тисяч і дала її нові риси. Прибуло червоних тілець життєвости і рішучости прибуло. Тяжка недуга апатії кінчиться. Здатність отрястися з решти недомагань зростає з кожним днем. „Вояцькість“ переходить в інші душі, переходить у настрій численних ґуртів — очевидно як лицарськість, як лицарськість понять, обовязків і як готовість вірного боронення Польщі від усього злого, що їй може грозити і від зовні. Отже... не кажіть про „четверті“ бриґади. Це тільки поширюється, розростається і відроджує серця перша (бриґада). Хто не вірить — той переконається“.

З того закінчення розважань на тему трансфузії крови, виходить, що санація задумує щось несподіване та покищо... таємничо невідоме.

—o—

„Місс Санація“.

Такий напис стоїть над передовою статтею ендецького орґану „Ґазета Варшавська“, в якій ця остання займається оцінкою наведених у горі міркувань про трансфузію крови.

До тих міркувань відноситься ендецький орґан з кпинами, злобою та некритим цинізмом. Кінчиться та стаття такими висновками:

„Санація не забула, що польський нарід є нібито народом легковірним. Отже вмовляє в нього безупину, що переступлення бюджету в 1927 — 1928 р. є під правним оглядом у порядку, а під річевим оглядом великою заслугою тодішного уряду і міністра скарбу є те, що доперва потравневий уряд впровадив правопорядок у бюджетову господарку, що диспозиційні фонди зуживається тільки на боротьбу з комуністами і шпигунством, а не на субвенціонування, крім того, санаційної преси, но і на ті — вибори. Все є добре, все якнайліпше — повтаряє за вольтерівським Кандидом вродлива Місс Санація, але також і сильно наївна, коли припускає, що їй ще хтось вірить поза тими, котрим каже вірити і котрі вдають, що вірять. Молодо згине Місс Санація, зроджена з трансфузії зіпсутої крови і ніхто за нею плакати не буде“.

Якщо в ендеції булоб нині стільки сили, що злоби й ненависти до санації, то та сила моглаб щонайменше всю Европу завоювати. А так виглядає вся її нетаєна сердитість і злоба доволі ко-

---

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

БЕЗЖУРНІ ДНІ.

27)

Оповідання.

(Продовження.)

— І я не знаю, куди. Ось тут почекаймо хіба на роздоріжжі. Не пізна ще година, тут гостинець битий, наїде або надійде хтонебудь, тоді й розпитаємо. Сідай ось тут на купі каміння і чекай. Чуєш? Десь вдалі туркотить...

— Це Роман поїхав.

— А може й ні? Почекаємо, побачимо.

— Чудова ніч! — промовив по хвилі успокоєний Грицько, сидячи на купі каміння.

Десь іздалеку заторохкотів знову віз. Небавком він надіхав ближче. Це жиди їхали на торг.

— Куди дорога до Березівки?

— А ви хто?

— Малярі, їдемо церкву малювати, збилися із шляху.

— В той бік їдіть, куди їдемо, а на найближчому роздоріжжі звернете ліворуч, переїдете два села і за другим селом праворуч буде третє. В те третє не їдіть, тільки через міст ліворуч попід ліс а там уже Березівка.

— А далеко то?

— Часом далеко, часом недалеко, залежно від того, як хто їде. Над ранком ви повинні вже там бути.

Пішли. Вертали знов дорогою, якою перед хвилею приїхали.

Ще недавно розпрощалася земля з ясним сонічком і прибралася на сон в темне, чорне одіння. Аж гульк — іззa обрію виглянув новий жених. Не такий палкий і не такий горячий, як денний, та зате ніжніший, спокійніший, більш розмріяний. Вийшов над обрій і шепче землі і всій траві за казкою казку, одну гарнішу другої.

Не таке ясне в нього личко і не такий бистрий в нього розум. Зате розмріяний, розніжнений, не палить поглядом, а шепче, шепче казку за казкою.

І слухає земля. Замовк вітрець. Замовкли й дерева при шляху. Ті дерева, здається, поснули, а може й позавмирали. Але ні, вони не завмерли, а вслухалися в тишу ночі, впоїлися сявом місяця. Стоять зачаровані. Кинули довгі тіни, стоять німі і слухають казки.

І ниви широкі, розлогі, вже зжаті ниви, мовчать. Спочивають. Видали плоди й тепер мріють казку світів. І квіти на луках і сіножатах обсипалися каплинами роси, обмилися, слухають. І ні пчілка не холітне тепер ними, ні вітрець не шевельне їх, ні заяць не пробіжить біля них, ні цвіркун їх не потрусне, бо й він спочиває.

Дивне місячне проміння. Витканe на небесних кроснах із тоненьких, срібненьких ниточок, стелиться, до землі. Зачаровує дерево і ниву і билинку. А поцілить на своїм шляху людську душу — і їй не дає супокою, будить давні мрії, несповнені сни.

— Пс, тихо! — прошептав Грицько.

— Я тихо, це твоє серце бється — відповів Стецько.

— Слухай, яка тишина! Своїм віддихом будимо її. Пс...

І вони знов слухали.

По небі плив місяць. Грицько і Стецько розглядалися по небі й не могли ніде знайти ні одної хмаринки: довкруги тільки одна срібна синява небес, незглибима, незмірима. А місяць плив тихо супокійно по тій безмежній синяві і стелив по ній своє бліде, ніжне проміння. Стада стад зірниць і зір поблідли й померкли в місячному сяєві, як каплини дощу в розбурханому морі.

І знов ішли мовчки, задумані.

...Прометей!

І Грицько став пригадувати собі картини, що якось недавно зродилися в його уяві, що їх уже бачив, любувався ними, жив. Став він собі їх пригадувати, але картини виходили якісь бліді і вже по хвилі розпливалися, як часом розпливаються палати з облаків на синьому небі, коли повів вітер. А нараз щезло все.

Було так нераз, що те, що вчора задумав і що вчора видавалося йому гарним, приковувало його до себе — на другий день виходило вже невдалим.

Ішов задуманий. Скуплював усі свої думки, щоб розсипані образи знову собі пригадати, зібрати в одно. Але це було неможливо, як неможливо з розсипаних руїн зложити знову новий замок. Пропало й годі! Пропало, як краса вчорашнього заходу сонця.

Був задуманий, як перед ним вирннули нараз вершки Карпат... На вершку Чорногори засіли боги судити суд над Прометеєм, що викрав огонь і зніс його людям. Брязчать кайдани, ведуть злочинця того... Очі всіх звернулися на того, що вчора був ще їх — нині він уже зрадником...

І знов кудись щезла вся картина...

— Я зніс огонь на темну землю і все понесу його проти вас, проти волі вас усіх! І щоб ви вдесятеро скріпили мої кайдани — нарід ожив і житиме проти вашої волі! Нарід побачив ясне світло, волю і щоб ви знов забрали йому ту волю — він сам уже вирве її у вас!

— Великий сон волі снив нарід. Ви блідните вже нині і кайданами й тюрмою думаєте заперти волю, карами й тюрмою задумали вгасити огонь. Пуста ваша злість, пуста ваша пімста! Ось дрожать Карпати і таємним, мертвим зіллям не вам уже захиститись!

— Нарід ожив! Побачив у сні волю!

...І знову все щезло.

І знов ішов Грицько задуманий. Збирав усі свої думки. І якось так мимоволі прийшло йому на думку, як то попереднього року сидів у тому самому часі за рільничі страйки в арешті. А потім пригадалася йому боротьба за найвищу школу, стріли...

(Продовження буде.)

мічно. Бо хібаж ендеція здає собі добре справу з того, що від санації кращою вона ніколи не була.

—o—

Труднощі.

Краківський „Час“ з 6. квітня, що здавна підтримує санаційне правління та з ним співпрацює, приносить у передовій статті міркування на тему труднощів при намірениї і наміченні уже реконструкції польського уряду. Він пише між іншим: „Переходовий час між уступленням одного премієра і обняттям влади іншим, є все часом стагнації. Є це несприяючий період і для політичного і господарського життя. Темпо правлячої машини слабне, у відносини вкрадається непевність і занепокоєння, а опозиція старається скріпити невдоволення в низах. З тієї то причини треба собі бажати, щоби наша кабінетова кріза скінчилася скоро і остаточно. Тут менше важною справою є особи, яких покличуть до нового кабінету: вичисляють всякі прізвища, але не в тім чи іншім прізвищу заключається суть справи. *Річ у тім, щоби скоро запало рішення щодо системи правління.* Теперішня непевність як серед опозиції так і урядової групи в соймі, вичерпує також терпеливість суспільности. Далеко краще буде, коли уряд одержить здецидований в ту чи іншу сторону напрям“.

Крім того пише час, що при творенні нового кабінету „одно лише є певне: про особи нових міністрів будуть рішати марш. Пілсудський і през. Мосціцький без оглядання на волю соймових партій“.

З наведеного виходить, що при творенні нового уряду є великі труднощі, які повстають наслідком розбіжних поглядів на ту справу самої санації, наслідком невирішення політичних напрямних нового уряду і його тактики. Далі видно з того, що в найвищих чинників була вже ідея, щоби при творенні уряду „рахуватись з волею“ соймових клюбів. Не дивно, що з уваги на такі труднощі перебудова уряду відсувається, як пише преса, аж на тиждень. А через те справа ще погіршується, бо ширяться „непевність і занепокоєння“.

—o—

„Протверезіння серед русинів“.

Під таким „вимовним“ заголовком приносить краківський „Ілюстровани Курєр Цодзєнни“ є дня 6. квітня статейку, в якій читаємо:

„Щораз то більше множаться признаки, що серед руської суспільности у Східній Малопольщі доконуються звільна, але стало певні зміни та переображення, які можуть мати в будуччині далекосягле значіння. Гасла, голошені шовіністичною агітацією т. зв. українців, тратять з кожним днем свою притягаючу силу і вплив на маси населення (тих впливів після твердження „Іл. Кур. Цодз.“ й так в українців ніколи не було, то пощож все на ново стверджувати їх значення — Ред.). Руське селянство стає щораз певніше на реальний ґрунт і рахуючись з дійсністю, усталює своє відношення до держави і польського народу. На доказ цього нехай послужать такі факти: В Турці над Стриєм відбулося в березні два віча, скликані „Червенсько-руською організацією Згода“ (слухайте! — Ред), що стоїть на ґрунті безоглядної льояльности супроти держави, а то: одно-дрібної шляхти польської (сік!) греко-католицького обряду, яка замешкує в тому повіті кільканацять громад у числі кілька тисяч і друге, яке зібрало в салі „Сокола“ кількасот осіб усяких національностей (!). Віче відкрив п. Комарницький, війт з Комарна. По виборі президії п. Щанський виголосив промову на тему співжиття братніх народів польського і руського, кінчаючи окликом на честь Річипосполитої, президента Мосціцького і марш. Пілсудського. По вічу зголосили до організації своє приступлення кількасот осіб з війтами громад на чолі (чуєте, як ростуть у силу?! — Ред.). — Дня 21. березня відбувся в містечку Козлові, тернопільського повіту віча зїзд старорусинів, б. інтернованих у Талергофі, на який прибуло понад 700 осіб. По жалібному богослуженні в церкві та імпонуючім поході при звуках кількох оркестр почалися наради. В часі дискусії устапено напрямні нової організації старорусинів, а також стихійно запротестовано проти демагогічної, антидержавної політики українців, яка крім викликування шкідливої боротьби між руським населенням і польським, не має ніякої іншої цілі. На підставі історичних досвідів стверджено, що найбільшими ворогами руського населення є українці (як їх ще земля носить на своїй поверхні?) і (ану вгадайте?!) ... німці, які штучно створили т. зв. українізм, в цілі односторонного використовування його для скріплення своєї великодержавницької, протисловянської сили. В тернопільському повіті та в сусідніх повітах (аж так далеко!) викликало це віче сильне враження. Руське населення вже втомлене пустою і ненависною політикою українською супроти Польщі, якої руїнницьким гаслам буденне життя завдає брехню на кожному кроці. На ті переміни і нові струї, що нуртують уже в руській суспільности, повинні звернути пильну увагу покликані чинники з огляду на інтерес держави і добро обох народів, замешкуючих від віків Східну Малопольщу і стільки вузлами зі собою звязаних“.

Краківський „Курєрок“, як відомо, є фактичним органом „Червенсько-руської Орг. Згода“, а свого часу був і її політичним вдохновителем та першим організатором. Тому не треба дивуватися, що так дуже радується таким „буйним“ розквітом свого посіву. Тієї радости не треба йому завидувати, бож „успіхи“ має „Згода“ саме серед „польської“ шляхти греко-катол. обряду, серед кількох війтів з Турчанщини і серед „старорусинів“ аж... у Козлові. Щож до останнього апелю „Курєрка“ до „покликаних чинників“, то вони й без того поклику вже щиро занялися організаторами „Згоди“ і організаторами „староруських аґрарників“, що мають у своїх руках „опіку й управу“ ділами „Народного Дому“ у Львові. Широко закроєні висновки „Курєрка“ про „протверезіння серед русинів“ на основі зааранжованих відомими засобами і чинниками віч у Турці та Козлові нехай стануть для редакторів того брукового щоденника джерелом правдивого замотиличення думки та окаліченняи зору і на будуче такимо, як були ним досі. Тоді читачі „Курєрка“ наберуть віри, що „українців“ взагалі вже нема та й остаточно успокояться.

—

Любка Колесса.

Голоси львівської преси про найновіший виступ нашої піаністки у Львові.

В середу 3. ц. м. відбувся новий концерт Любки Колессівної у Львові, що пройшов, як і всі попередні, з величезним успіхом. Подаємо про цей виступ української піаністки витяги з ентузіястичних рецензій львівської преси.

Проф. Фр. Найгавзер пише м. ін. в „Газ. Поранній“: „Знову завитала до нас, вертаючи з україніського турне, славна Л. Колесса, віртуозним пописам якої завдячувала наша публика вже нераз богато приємних хвиль і незвичайних в концертовій салі зворушень. Ті самі слова дадуться приноровити до піаністичного речіталю з середи, завдяки програмі, зложеній з творів Шопена, Ліста, Шумана і Вівальді. Субтельний і вибагливий артизм Колесси, що відзначається поміркованістю, а заразом блеском бравури, і цим разом не завів авдиторії, увидатнюючись понадто в премилий спосіб для всіх учасників того вечора“. В дальшому подає рецензент подрібну оцінку виконання артисткою поодиноких творів і кінчить: „Віддячуючись за численні оплески і сердечні вияви признання слухачів, концертантка віддіграла богато надпрограмових творів; обильну вязанку тих докінчених і електризуючих авдиторію інтерпретацій можнаб назвати слушно другим, не менше гарним фортепяновим речіталем, що інтересував від початку до кінця“.

У „Слов-і Польск-ім“ пише Адам Мітша:

Д-Р. В. БЕЗУШКО.

Лепкого „Мазепа“. [1]

У Богдані Лепкім маємо найбільшого сучасного поета наших західніх земель, одного з найбільших наших письменників. Вже давно пристала у нас для нього назва поета осени і то на шкоду читаючої публики, бо таким означенням зроблено з нього письменника не цікавого для ширшого загалу. Деяка елеґійність чуття давала підставу до такої назви. Одначе поет відчув це, як недоцінювання його творчости, бо бажанням його було нести в серця людей не осінь, а любов до буйного, палкого життя. Людей хотів він бачити

„ясних як день
І як вітер вільних
І як сонця вогнь
Невгасимих, палких,
З серцем повним любви
До людей і життя
І з баженням крась
Що не має кінця“

В Лепкім була притаєна сила до чогось величнього, сила незапримічена цією громадою, для якої він писав. Як глубоко відчув поет своє осамотнення, брак зрозуміння для його поривів, свідчать його слова, взяті з одного з найкращих його творів:

„Отсе моя траґедія
Сердечні болі
До неба рад злетіти,
А лину до землі,
У сні я бачу ангелів
Добро і славу й честь,
А збуджуся, довкола гнів
І злоба, зависть й месть“.

Слід зазначити, що саме на тлі непорозуміння між творцем-артистом і звичайними людьми повстало найкраще його оповідання: „Образ“. Лепкий відомий у нас передовсім як лірик і новеліст, минув вже декілька етапів своєї творчости. Від лірики чисто особистої, любовної перейшов до лірики описової і тут проявив незвичайно гарний хист змалювання природи. Згадати тільки такі речі як „Над рікою“ і „В розтоках“.

Лепкий недармо зачав свою мистецьку працю від малярства, студіюючи у віденській Академії мистецтв.

Говорячи про впливи на нього, зазначити можемо додатній вплив польського середовища. Лепкий довгі літа жив і живе в Кракові. За час війни і після війни слідно на ньому вплив німецької культури і тому впливові завдячуємо його більші твори, як „Під тихий вечір“ і „Мазепу“. Краків з чудовими вежами маріяцького костела, гарними музеями, богатий в традицію старовинни казав і Лепкому полюбити минуле, але своє. Слід цього залишився в виданні „Нарису старої літератури“ і в виданні історії Аркаса, в любові до козацької доби. Одначе аж могутній Берлін і незвичайні воєнні і повоєнні часи спонукали поета взятися до виконання більших творів. Виплином тих часів і цього нового середовища: є „Мазепа“.

Постаті Мотрі і Мазепи цікавили Лепкого вже давніше. Ми довідуємося, що його драма п. з. „Мотря“ згоріла в 1914 році. В давнішій збірці „Під вечір“ стрічаємо в поезії п. з. „Пролог до Мотрі“ таке пояснення любови Мотрі до Мазепи:

Я полюбила
Його, бо в йому була сила.
Та сила, що незгасне творить,
Та сила, що життям говорить,
Та сила, що свою країну,
Немов весна стару руїну,
Новими квітами квітчає,
Та сила, що над серцем має,
Безмежну владу“...

Слова, які, як побачимо, лягли також в основу відносин між Мотрею і Мазепою в трилогії. В творі, на який нині складається пять томів, обєднаних головним героєм — Мазепою, дав нам Лепкий образ змагань Мазепи в боротьбі за незалежність національну і державну. Ані національність не була тоді утверджена, ані повних прав у своїй державі ми не мали. Гасло за віру було ще й тоді грімкіше від гасла національного, а не забуваймо того, що вже давніше перенесено центр православя в Москву, так, що туди тяжіла друга зорґанізована верства, на якій могло опертися організування незалежної держави. Козацтво замісць виборювати і утверджувати свої права, тільки тратило їх на користь Москви.

Цікаве, що в добі, коли чужинці дивувалися освічености широких мас у нас, коли ми понесли культуру в Московщину і організували при Петрі Великім могутню імперію, коли імена Смотрицького, Прокоповича, Дмитра Тупталенка, Ростовського вимовляв кожний освічений москаль з глибокою пошаною, коли церковне і освітнє діло в Московщині спочивало в руках українців, ми в себе дома не знали єдности змагань, а національна душа губилася за величезними фоліянтами київських схоластиків. І дійсно дивне, що духовенство, яке мало в своїх рядах справді великих людей, зняло єлине вияснення визвольних воєн — війни: нещастя як кари за гріхи. В добі панукраїнській, як коли ми культурно завойовали Московщину — подібно, як це сталося колись з грецькою культурою в добі паніеленській у відношенні до „варзарів“, ми звели боротьбу навіть за своє національне істнування. Найкращі люди цієї доби шукали зразків державної будови в Польщі і в Франції і там також пробував у молодости й Мазепа. Феодальні країни таких зразків нам дати не могли, бо ми саме й розпочали могутню боротьбу проти феодалізму, утворивши такий стан як козацтво, а дальше підняввши могутнє повстання під проводом Хмельницького

(Продовження буде.)

„Першорядний талант! Артизм, доведений до меж досконалости, темперамент, сила, а одночасно чар і незвичайна відтворча вразливість: усе те находить вислів у грі Любки Колесси. Так може грати тільки велика і щира артистка". Подавши опісля свої замітки про технічну сторону виконання, яке стояло на найвищому рівені, автор кінчить: „Гра Л. К. передумана й одночасно свіжа і пориваюча щирістю відчуття. Чар безпосередности є найважнішою цікою відтворчости пяністки і рішає про суґестивні прикмети її гри: кожна подробиця нею глибоко відчута й висказана в переконуючій формі („Карнавал" Шумана). На закінчення дневникарська нотатка: Саля повна, оплески, ентузіязм, прохання за надатками, успіх на цілій лінії, успіх великий і вповні заслужений".

Відомий музик д-р Йосиф Кофлер, подавши в „Дзеннік-у Львовскі-м" кілька цікавих уваг на тему нинішнього концертового репертуару, що постійно повторюється і розлінивлює слухача, пише: „Але Любка Колесса заволоділа душею великої маси слухачів, маси незінсованої, несновбістичної, що слухняно виповнює салю, слухає й боготворить усе, що вона грає і радо піде за нею на найпроблематичніші верхи минулого і нинішнього мистецтва. Отже на Колессівній тяжить потрійно тяжка відповідальність: у відношенні до мистецтва, до публики і до себе. Це артистка повинна собі усвідомити!"

В „Хвилі" захоплюється грою нашої пяністки Альфред Пльон: „Колессівна є пяністкою, що вміє видобути з того, часто дуже невдячного інструменту тони, що хапають за серце. Її шляхотні і в міру потреби навіть дуже енерґійні удари, досконале фразування і влучна педалізація у звязку з світло виробленою технікою пальців і високо мистецькою інтерпретацією творять цілість, гідну подиву й найвищих похвал з кожного погляду". Другий цьогорічний концерт знаменитої української пяністки — пише автор рецензії на самому вступі — приніс артистці знову величезний успіх і викликав серед публики, що заповнила щільно салю, дійсно щире захоплення.

Вкінці наведемо голос рецензента „Львовск-ого Курер-а Поранн-ого" д-ра Г. Б.: „Колесса має вже устійнену славу в артистичному світі, як вибагливий і субтельний мистець фортепяну, славу, на яку цілковито заслугує. Її недавній концерт виказував справді деякі недотягнення у виконанні — як замале узгляднення динаміки, не зовсім вдоволяюча місцями інтерпретація фантазії ф-моль Шопена, одначе це можна пояснити деяким перетомленням артистки, наслідком її багатого останніми часами турне. Зате клясично звучав органовий концерт г-моль Вівальді-Страдаля, невидано фінезійно і блискучо відіграні композиції Ліста і Д' Альберт, а „Карнавал" Шумана мав цілу вимагану легкість і привабливість — на переміну з повагою і гарно увипукленою мельодійністю. Гра Любки Колесси має в собі чар і риси її молодости, пестливість її імени, вона імпонує темпераментом, фантазією, стилевістю — і мужеським ударом. Саля, виповнена по береги, витала артистку з ентузіязмом, змушуючи її до другої майже — недрукованої — програми.

По широкому світі.

Чехословацький уряд рішив стабілізувати корону по курсі 1 фунт — 163 корони.

Югославянський король видав декрет, яким з огляду на ощадність зменшує число своїх міністрів з 18 на 14. Скасовані міністерства релігії, гігієни, почт і телеграфів і земельної реформи.

Французька преса висловлює погляд, що подорож англійських промисловців до СРСР, є в звязку з намірами Гувера почати балачки з СРСР в справі торговельних взаємин. Англія хоче Америку випередити.

У Загребі арештували д-ра Іва Рамляка, обвинувачелого в справі вбивства редактора Шлеґля.

У Познані почався страйк електротехніків.

Конференція Малої Антанти збереться з кінцем мая, імовірно в Білгороді.

Льорд Бальфур, колишній кількаразовий міністр, має намір покинути політичну діяльність після розвязки парляменту.

Криза польського уряду.

Марш. Пілсудський не буде премієром

Криза польського уряду не змінилася за вчорашній день. Та в мін. кабінетах ідуть живі розмови. Зближений до санації „Пш. Веч." твердить, що новий уряд уже в травні скличе парлямент, щоби полагодити зміну конституції. Що торкається нового уряду, то шефом його не буде марш. Пілсудський, а політик, що має повне довіря маршалка.

Бартель виїздить за кордон.

Аґ. Всх. повідомляє, що Бартель напевно не ввійде до нового кабінету. Неправдиві є теж чутки, що він займе становище президента Польського Банку на місце Карпінського, якого мандат тепер вигасає. Бартель після утворення нового уряду виїде на кілька місяців за кордон задля лікування, бо чується перемучений і перепрацьований.

—o—

Засідання державного трибуналу.

У пятницю відбулося перше засідання держ. трибуналу. Тревало воно всього пять хвилин. Члени трибуналу зложили присягу, як при заприсяженні суддів заг. судів. Опісля підписалися на протоколі, який стверджує зложення присяги. На цьому скінчилося явне засідання. Потім відбулося тайне господарське засідання. Головної розправи можна сподіватися щойно в червні.

—o—

Після вбивства в Барановичах.

Консуля СРСР не допустили до вбийника.

У четвер і пятницю був у Барановичах більшовицький консуль у Варшаві Шахов, делегований більшовицьким посольством для розгляду справи вбивства на місці. Власти не позволили йому бачитися з Апанасевичем перед укінченням слідства. Шахов тричі комунікувався в тій справі з більшовицьким послом у Варшаві Богомоловим. У пятницю Шахов вернув у Варшаву. Апанасевич є в шпиталі, під поліційним доглядом. Задержали й Апанасевичеву жінку для розпорядження слідчого судді. Апанасевич у шпиталі час часу старається виголошувати пропаґандові промови, а подеколи вдає божевільного.

Польські часописи повідомляють, що Апанасевич був членом чека від початку перевороту в Росії та відіграв більшу ролю в убивстві Дзержинського. В Берліні працював у торг. місії як начальник шифрового бюра з платнею 170 дол. місячно. Апанасевич сповняв ролю промислового шпіона, шпіонував і товаришів, але що любив випити, зрадився зі свого тайного становища. Тому втратив службу і відїздив у СРСР. Хотів звернути на себе увагу властей в Москві. В Барановичах пробував вести більш. аґітацію, а коли стрінувся з відмовою брата, по провокаторськи старався зорґанізувати замах на свою особу. В цьому мала помагати Ап. його жінка. Коли це йому не вдалося, виконав замах на польських державних службовців.

—o—

Буреш наслідником Зайпеля?

Цілу пятницю радили представники австр. партій в справі утворення нової урядової коаліції. Дня 6. квітня зачинаються переговори між партіями більшости та соц. опозицією. Як найповажнішого кандидата на становище канцлера називають дотеперішнього краєвого старосту Дол. Австрії Буреша.

—o—

Нові морози.

Метеорольоґічна стація при львівській політехиці повідомляє, що 5. квітня в 7. год. рано було —4.2 ст. Ц., а в 13. год. —3.2 ст. Ц. Вітер східний. Львівська дирекція залізниць повідомляє, що нові сніги покищо не здержали комунікації.

З виленської дирекційної округи повідомляють, що нічю 5. квітня морози доходили до —18 ст. Ц. В данціґській окрузі морози сягали 11 степ. Ц.

З півн. Німеччини та з ріжних околиць Франції повідомляють, що там падуть великі сніги.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 890 00—891 00, канадійський долар 882 00—882 50, чеська корона 0 26 50—0 27 00, австрійський шілінг 1 25 50 1 26 00, румунська лея 0 05 00 0 05 50 французький франк 0 34 50 0 34 80, швайцарський франк 1 71 50—1 72 00 фунт штерлінгів 43 50 00—43 80 00, радянський червінець 17 50 — 18 00.

Золото: 20 корон 36 35 00—36 60 00, 20 франків 33 20 00—33 60 00, 20 німецьких марок 41 25 00—41 60 00, 10 російських рублів 46 00 00 4[illegible] 00.

Срібло: Австрійська корона 0 67 00—0 67 50, 5 австрійських корон 3 45 00 3 50 00, австрійський флорен 1 72 00 1 75 00, російський рубель 2 80 00—2 90 00, копійки за рубель 1 40 00—1 45 00.

НОВИНКИ

— **На волі.** Як довідуємося, цими днями випущено на волю п. Романа Сушка, арештованого разом з іншими після минулорічних листопадових подій. Таким чином п. Сушко просидів повних пять місяців у слідчій вязниці.

— **Квітень без квітів.** Вранці 5-го ц. м. люди, що прокинулись з думкою про весну, побачили через вікно доми, дерева та вулиці вкриті снігом. Не легкі сніжинки, які інколи люблять у квітні зажартувати з весняної погоди, а справжній, солідний, січневий сніг. Назва „квітня" стає анахронізмом таким самим як „березень". У березні ніхто не бачив чутливих беріз, що плакали від перших весняних подувів; єдине, що березень мав спільного з березами, була хіба „березова каша", яка ждала на учнів, що прийшли до хати з поганими свідоцтвами. Так само мало є надії побачити в квітні — квіти. Коли цьогорічний квітень не є тільки одним великим „пріма апрілісом", у найближчих роках доведеться зібрати фільольоґічну комісію, яка охрестила би його новим, сучаснішим іменем. Можна його назвати „хляпень", „крутень" і ще десять іншими відповіднішими іменами.

— **Примхи температури.** Метеорольоґи в розпуці. В той час, коли вони заповідають, що йде до нас транспорт теплого повітря аж з Ірляндії, в краю їздять знову поїзди попереду з відгортачами снігу. На шляху Тернопіль-Збараж навіть застряг вантажний поїзд. У Румунії впав скрізь сніг і на Дунаю та Дністрі вода загрожує повінню. Нічого дивного, що в центрі Росії сніги припинили залізничу комунікацію і що московська метеорольоґічна стація пророчить прихід літа аж на половину травня.

— **Управа Українського Товариства Допомоги Еміґрантам у Львові** в звязку з оголошеною реєстрацією чужинців, а в тім і політичних еміґрантів, подає цим до відома, що всі інформації в справі реєстрації, а також урядові реєстраційні карти члени Товариства та члени їх родин зможуть одержати безплатно в канцелярії Товариства (вул. Руська 3, III. пов., в урядові години від 6—8 веч.). Також зможуть одержати реєстраційні карти всі інші українські еміґранти, що зголосяться до Товариства до дня 8. квітня ц. р. включно. Одночасно Управа Товариства повідомляє, що з огляду на обовязок особи, що реєструється, предложити при реєстрації дві фотографії з останнього часу, фотограф Янушевич буде переводити знимки членів Товариства, а по рекомендації Управи й інших еміґрантів, з 50 проц. знижкою.

— **Концерт співака.** У середу 10-го ц. м. відбудеться концерт співака-тенора Миколи Дублянського, наддніпрянця, який вперше виступить перед львівською публикою. В програму входять українські та італійські пісні, які будуть виконані у Львові вперше. Подробиці в афішах. Білети по невисоких цінах продає Союзний Базар, а в день концерту перед входом на салю.

— **Кандидат на ювилятя.** Рік вязниці за крадіж дістав 23-літній Ґустав Болянд, що присвятив усі свої сили злодійській професії. Коли вийде з вязниці зможе в 25 році життя святкувати свій ювилей, тому, що досі був караний уже 33 разів, а за рік самотности придумає напевно ще 17 способів на засвоєння собі зручно чужої власности Болянд є імовірно клептоманом.

— **Над чим працює Винниченко?** Співробітник „Українських Вістей" у Парижі відвідав В. Винниченка. Письменник приняв його серед книжок, паперів і картин. Відомо, що Винниченко має і малярський хист. Останніми часами він малював більше як звичайно. Між співробітником згаданого двотижневика і письменником завязалася така розмова, яку наводимо з ч. 86 „У. Вістей": „Ми чули, що ваші друзі пропонують вам зробити виставу ваших образів". „Так, але, як ви знаєте, я малюю лише для своєї приємности і ні про які вистави, звичайно, я не думаю". Після цього журналіст поставив йому питання про приготовані ним праці; пляни та наміри. Винниченко відповів: „Правду казати, я не люблю інтервю про свої літературні праці. Є літератори, що, мабуть, почувають якусь потребу поділитися з читачами своїми плянами та намірами. Вони мені нагадують людей, що не можуть вчасно прокидатися самі і ставлять собі над головою будильника. Щодо мене, то я волію прокидатися сам і ділитися не намірами, а вже зробленою роботою. Розповідання про свої пляни це є навіть вексель, а я терпіть не можу всяких векселів. Через те, ни-

Дивогляди.

Покривджена цибуля.

Предсідник радянського „Укргосторга" Берлін підчас дискусії в народнім комісаріяті торговлі на тему торговлі з чужиною дав такий доказ на тезу, що „ми ще не досить ясно і вдумчиво торгуємо з чужиною".

Московський „лук" зветься по українському цибуля. Та ось „Народній комісаріят шляхів" придумав одну залізничу тарифу для лука, а другу, значно вищу, для цибулі. А тому, що „лук" вивозять лише з України, то „Народній Комісаріят шляхів" здирає з нього на підставі „цибульної" тарифи".

Революційний памятник.

Нижнегородський губерньский виконавчий комітет для вшанування 10-ліття від смерти Свердлова рішив: „Дім у Нижнім Новгороді, де родився Свердлов, від нині вважається революційним памятником".

—о—

З недовіря до банків.

У селі Ольховичах (Сянік) повісився господар Лещинський, який приїхав кілька місяців тому з Америки. Він привіз 5000 дол., а лякаючись злодіїв, сховав їх до пляшки, яку закопав у землю. Цими днями викопавши пляшку, побачив, що гроші вкрились цвіллю і були зовсім знищені. Цього він не пережив.

—о—

бачте, нічого вам про свої наміри не скажу. Але про те, що вже зроблено, можу сказати. Мій роман „Поклади золота", закінчений у минулому році і зданий вже до друку на Україні. Це є роман (приблизно 300 сторінок) з українського емігрантського життя в Парижі. Закінчив я і перший разок „Намиста". Цей перший разок мого „Намиста" має сім „перлин", а „перлини" ці — українські пісні, або, краще мотиви, ті асоціяції з мого чи чужого життя, що повязалися у мене, з тою або іншою українською піснею. Ця книжка з 7 оповідань вже остаточно складена, до друку ще не здана, ні одно з оповідань ще ліде не бачило світа".

— **За крісло в костелі.** „Ґазета Варшавска" подає таку пікантну історію: „Дня 18-го березня дійшло в Кракові до гострої суперечки між воєводою д-ром Квасневським і ген. Врублевським, командантом ДОК. Суперечка йшла за те, хто підчас богослуження призначеного на другий день у місцевім соборі має заняти перше місце. Пан ген. Врублевський твердив, що він, тому, що Службу Божу правитимуть на інтенцію міністра військових справ. Пан воєвода не хотів признати цих аргументів, заявляючи, що це свято офіціяльне, отже він має на ньому першенство. Тоді ген. Врублевський добув аргумент, що він має вищу рангу, бо воєвода Квасневський є ледви полковником і то в резерві. Суперечка тривала які дві години; до порозуміння не дійшли. На другий день уранці, перед богослуженням прийшов до собору староста гродський д-р Стичень і приказав здивованій церковній службі винести всі крісла приготовані для достойників. Коли достойники прийшли, мусіли стояти безладно або розсіяні шукали місця в бічних частинах собору".

— **Ріжні вістки.** Римська преса підкреслює, що папа Пій XI. приймаючи групу австро-німецьких прочан розмовляв з ними по німецькому. — У Брюсселі невідомі злодії вкрали з могили „Невідомого жовніра" 60-кілеву бронзову пальму, даровану французькими учасниками війни. — Нагорода Нобля на новий 1929 рік буде на 110.000 фр. більша, як минулого року: 1.180.000 фр. — У Ленінграді власники 500 крамниць зачинили своє підприємство, тому, що не мали що продавати. — У німецькім містечку Вестереген виявилось, що вломником, який тричі обікрав маґістратську касу був сам бурмистр Кешке. — У ріжних країнах Середнього Сходу (Египет, Мезопотамія, Трансйорданія) появилась епідемія чуми та віспи. В Египті зареєстрували 20 смертельних випадків чуми, в Мезопотамії 35 від віспи. — У шаховім клюбі в Брукліні Альохін грав одночасно 52 партій; 42 партій виграв, а 4 програв. — 1-го січня було в Москві 2,285.000 мешканців.

— **З політичної тактики.** Берлінський „Форвертс" приносить таку звістку: Центральний комітет німецької комуністичної партії дав наказ провінціональним секціям творити окремі „комячейки" в християнських синдикатах. Комуністи будуть старатись входити до християнських синдикатів і там вести агітацію.

— **Національний склад московського совету.** Губерньска виборча комісія в Москві зібрала цікаві дані про національний склад нововибраних членів московського совету. До нього вибрали до дня 26-го м. м.: 1946 москалів, 35 українців, 36 білорусів, 136 жидів, 45 латишів, 17 поляків, 13 німців, 16 східних націй, інших національностей 36. У районних советах: 2055 москалів, 28 українців, 27 білорусів, 124 жидів, 20 латишів, 27 поляків, 4 німців, 14 східних національностей, 19 усяких інших, міжнародніх.

— **Син Чанґ-Тсо-Ліна.** Кореспондентка „Дейлі Нюс" Доріс Беддов описує свою зустрічу з манджурським диктатором Чанг-Сю-Ліяном, сином Чанґ-Тсо-Ліна. Молодий (27-літній) диктатор так змінився за півтора року, що його не можна пізнати. Беддов познайомилась з ним тоді в Пекіні і тепер він приняв її як добру знайому. Чанґ-Сю-Ліян став зі здорового молодця старою людиною. Причина цієї зміни не в надмірі воєнних вражінь і надмірі державної праці. Диктатор Манджурії жертва наркотиків, яких уживає над міру. Крім цього він єдиний з китайських володарів задержав стародавні звички і має богато жінок і сотні служби. Тому-то довго він не продержиться.

Зі спортового життя.

У весняному сезоні.

В широкому світі весняний сезон вже давно в повному ході. Що неділі і свята змагаються дружини копаного мяча в Австрії, Мадярщині, Італії, Франції, Еспанії, Чехословаччині й інших державах західної і середущої Европи на менше або більше пригожих до того грищах. Вже впало й неодно рішення, що відібється на дальшій долі того чи іншого клюбу.

В таблиці мистецтв першої ліги Відня, після останніх розгривок, чергуються клюби так: 1) Адміра 21 п., 2) Ф. А. К. 19 п., 3) Спортклюб 17 п., 4) Рапід 16 п., 5) В. А. Ц. 16 п., 6) Вакер 15 п., 7) Ніхольсон 14 п., 8) Вієнна 14 п., 9) Австрія 11 п., 10) Герта 11 п., 11) Слован 5 п., 12) Б. А. Ц. 5 п. З тої табелі бачимо, що найповажнішими кандидатами на мистця Австрії є тепер Адміра, Ф. А. К., Спортклюб, Рапід і В. А. Ц. Дуже загрожений є чеський „Слован", який ледви чи вдержиться в І. лізі. (Це клюб, що грає завсіди дуже гарно, але за мягко). Жидівська дружина „Гакоаг", що минулого року злетіла до II. ліги, є тепер безконкуренційним кандидатом до І. ліги, побивши досі всіх своїх противників у II. лізі. Доказ, як сильно вирівнані у Відні поодинокі кляси! — При кінці відмітимо, що цієї неділі відбудуться у Відні міждержавні змагання Австрія-Італія за середне-европейську чашу.

В Чехословаччині стан табелі такий: 1) Вікторія-Жіжков 12 п., 2) Славія 10 п., 3) Спарта 6 п., 4) Богеміянс 6 п., 5) Кладно 5 п., 6) Чехіє Карлін 4 п., 7) Лібен 3 п.,

На Мадярщині стоїть на чолі табелі Гунгарія — перед Ференчвароші, Уйпешті, III. Керулет, Бочкай і Баштія.

Змагання за мистецтво ліги в Польщі зачалися в цьому сезоні щойно в минулу неділю, закінчившись поразкою варшавських клюбів. Цієї неділі, наскільки дозволить свіжий сніг, стане до бою 10 ліґових дружин, в тому числі Чорні-Краковія у Львові.

Прогулька на верхи Чорногори.

Проф. С. Гайдучок просить нас повідомити, що в прогульці К. Л. К. на верхи Чорногори не брав участи, як це помилково було подано в звіті з прогульки (Діло, ч. 76). Брав за те участь не відмічений у звіті Ярослав Рожанковський.

„Спомини з українського спортового руху в Галичині".

На цю тему виголосить реферат відомий робітник в ділянці українського спорту, проф. С. Гайдучок, в салі Союзу Українських Купців (Підвалля 9). На цей реферат, що відбудеться в суботу 6. ц. м. в 6 год. вечером, запрошує всіх прихильників українського спорту Виділ Спорт. Т-ва „Україна". Вступ вільний.

Громадяни! Поголовним членством дамо доказ перед світом нашої свідомости і національної гідности. Тому мерщій в ряди членів „Просвіти".

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота 6-го, г. 3·30 попол. „Поворот Тата“.

Субота 6-го, г. 7·30 веч. „Двох панів Б“.

Неділя 7-го, г. 3·30 попол. „Ніжки на стіл“.

Неділя 7-го, г. 7·30 веч. „Двох панів Б“.

Кіна.

„Аполльо“: „Дама в льожі ч. 13“ з Гретою Гарбо.

„Лев“: „Загір“ — жінка в обіймах дауна.

„Оаза“: „Дві арабські ночі“.

„Палас“: „Танечниця з Москви“.

„Пан“: „Мулен Руж“.

„Фатаморгана“: „Дикарка“.

„Химера“: „Крила“.

Програма радіо.

Неділя 7-го.

Льондон (358). 18·45 Церковна кантата Баха. 22·05 Стара музика.

Париж (174). 12·45 Джезбенд з ресторану „Гран Ватель“ 18·30 Симфонічна музика.

Мюнхен (536,7) 16·00 Оперетна музика. 21·00 „Сестра Ангелика“, опера Пучінія.

Ляйпціґ (361,9). 17·45 Сонати на скрипках. 19·30 Військовий концерт. 21·00 „Сальоме“ Уайльда.

Відень (519,9). 11·00 Симфонічна оркестра. 16·00 Жіноча симф. оркестра 19·25 Камерний концерт. 20·16 „Иосифина Гальмаєр“ оперетка.

Міляно (504,2). 21·00 Опера з Ля Скаля.

Будапешт (545). 17·25 Старі мадярські пісні та циганська музика 19·5 „Фогельгендлер“ Целера. 22·00 Циганська музика.

Москва (1442,3) 19·30 Вечір літер.-музич. гумору.

Ленінград (1000) 19·00 Оперетка.

Варшава (1395,1) 10·30 Попул. концерт. 21·15 Концерт. 22·30 Музика з дансінгу.

Краків (314,1). 20·30 Концерт.

Понеділок 8-го.

Льондон (358). 22·35 Румунська музика. 24·00 Музика до танців.

Париж (174). 18·35 Пате.

Берлін (475,4). 10·00 Готелева музика.

Мюнхен (536,7) 20·45 Камерний концерт.

Відень (519,9) 20·50 Концерт з симф. орхестрою і солями. 21·30 Легка капеля.

Міляно (504,2). 16·30. 17·20 і 23·00 Джезбенд.

Рим (443,8). 17·30 Концерт фільгармон.

Прага (343,2) 19·50 „Німфа“, опера Двожака.

Будапешт (545) 17·40 Циганська музика. 19·40 Вечір Моцарта.

Київ (775) 18·40 Музична академія.

Москва (1442,3). 19·10 Популярний концерт.

Харків (1680). 19·30 Радіоконцерт.

Варшава (1395,1). 17·55 Кавярняна музика. 22·30 Музика з „Брістоль“.

Громадяни! Приготовляймося до відповідного відсвяткування 60-літнього ювилею „Просвіти“ та причинімся всі гідним нас ювилейним подарком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матери.

---

†

Емілія з Винницьких
МАРТИНИКОВА
жена оуп. начальника зал. стації,
уроджена в Качиці на Буковині, померла по короткій а тяжкій недузі, дня 4. цвітня ц. р., заосмотрена Н. Тайнами в 41. році життя.

Похорон відбудеться у Львові, в неділю дня 7. цвітня ц. р. о год. 12·30 в полудне з дому жалоби ц. в вул. св. Яцка ч. 14. на Янівський цвинтар. Про цей сумний обряд повідомляють Свояків, Приятелів і Знайомих, опечалені

1763 1—1 **Муж діти.**

Спішіться з вислинкою членських вкладок до Т-ва „Просвіта“. Нехай ні одного не буде між нами, який не став би в ювилейному році його членом.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича

Косова:
7.IV. Маруся Богуславка.

Бережани:
8.IV. Вій.
9.IV. Базар.
10.IV. Маруся Богуславка. 14—?

Товариський Зїзд матуристів з української гімназії в Тернополі з 1909 року пропонуємо на 8. червня ц. р. Участь в Зїзді зголошувати на адресу: Д-р Д. Ладика в Тернополі, вул. Станислава ч. 4. — **А. Коблюк, В. Кордибан, д-р Д. Ладика, д-р І. Любачевський, д-р О. Олійник, Ф. Остапюк, Г. Чикета.** 2-3

На фонд будови української ремісничо-промислової бурси в Станиславові зложили ВП. П. Северин Сігурович 50 долярів, Юрко Синишин 25 зол. і Федір Жаровський 25 зол. за що складає ВП. Жертводавцям щиру подяку — Виділ Т-ва „Ремісничо-Промислова Бурса“ в Станиславові. — Дальші датки приймає коопер. „Українська Міщанська Каса“ в Станиславові, вул. Сапіжинська ч. 23. 1758 1—1

В справі будови памятника в Гмінді. Товариші, був. ученики української гімназії у Гмінді (Австрія), які перебули там воєнне лихоліття 1915—1918 рр., зволять подати свої адреси на руки А. Адамчука, Львів, вул. Супінського ч. 21. Ціль: повести разом з Товариством Охорони Воєнних Могил у Львові акцію в справі будови памятника на був. цвинтарі у Гмінді, що тепер переробляють на парк. — За Ініціятивний Гурток: **Борушенко Павло** в. р., **Адамчук Андрій** в. р.

Ширіть наш часопис!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГРИБИ Висилаю почтою за посліплатою, оплачено, гарні, вибирані гриби (найменше 5 кг.) по 26 зол. за кільо, також повидла з чистих сливок з цукром, бочілочка 5 кг. 12 зол.; правдива овеча бриндза в 5 кг. бочілочках за 15 зол.; волоські оріхи **5 кг. за 18 зол** та великі сушені груші **5 кг.** за 12 зол. — **Ф-ма М. Штуммер, Косів коло Коломиї.**
1640 4 10

ВСЯКІ годинникарсько - юбілєрські роботи виконує найстараннійше Домбровскі-Розважевскі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 1366 а) 14—?

ПРОСВІТЯНСЬКИЙ ГИМН Я. Ярославенка на мішаний хор в легкому укладі, партитура з подвійними голосами за 2 зол. висилає кожна книгарня „Торбан“, Львів, вул. Осолінських ч. 6. 8-0

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 16 154-?

РЕСТАВРАЦІЯ до винайму в Гнилу. Блища інформація у п. Герстмана, вул. Рапапорта ч. 7 6. 1751 2—2

ВДОВА бездітна або старша панна до 45 літ, яка має до 1500 долярів а бажає вийти заміж за вдівця вище 50 літ — урядовця VII. степеня з маєтком вартости 6000 долярів. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ за предложенням урядничої легітимації ч. 1525 до дня 25. IV. 1929 року. Проситься о докладні дані і адресу. За дискрецію ручиться словом чести. 1750 2—3

КОНЦІПІЄНТ початкуючий пошукує посади. — Ласкаві зголошення до Адміністрації „Діла“ для „Магістра“.
1749 2—2

МОЛОДА, гнучка, білолиця брунетка, з регулярними чертами лиця, синими очима, властителька білизно, гарної реальности в кліматичній місцевости — бажає вийти заміж за чоловіка чесного, образованого, середних літ, погідного успособлення, гр.-католика, фінансово не залежного. — Зголошення кожливо з фотографією до Адміністрації „Діла“ під „Вірна дружина“. 1761 1—1

КАВАЛЄР середнього віку з довголітньою торговельною практикою, обізнаний з книговодством глядає посади. — На жадання кавції зложить готівку, евентуально вексель. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під купець. 1759 1-4

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

АДВОКАТ
Д-р Володимир Охримович
перен с свою канцелярію до власного дому у ЛЬВОВІ, вул. Куркова ч. 61.
(Доїзд трамваєм ч. 1. або ч. 6. на Личаків до перестанку головний Шпиталь), (костел св. Антонія) а відтак через вул. св. Иосифа. **Телефон 73—30.**
1714 1—2

Спеціяліст недуг легінів. серця і желудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
432 **Пересвітлення Рентґеном.** 5—24

Спец. скірн. вe ер. недуг і косметики
д-р РОМАН ДОЛЬНИЦЬКИЙ
орд. в д 3—6, вул. ГЛУБОКА ч. 10. партер. — Кварцева лямпа. Дiятермія.
1765 1—1

Д-р Артур Мільх
відкрив адвокатську канцелярію і веде її спільно
1766 1—2
з п. Д-ром МИХАЙЛОМ РІНҐЛЕМ
який відновив свою адвокатську канцелярію
у ЛЬВОВІ, вул. Косцюшка ч. 8.

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виривання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. II. п. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65 73.
1689 10—10

Торговельно-промислові Заведення
ЯЛОВЕЦЬ
Спілка з обм. порукою
поручає на догідних условах всілякі будівельні матеріяли як: дошки, кантівки, цемент, гипс, сухе і гашене вапно, папу, дахівки, тростини, бетонові рури власного виробу і т. п. 1757 1—3

Бюро:	**Склади:**
ЛЬВІВ, Рутовського ч. 16.	**ЛЬВІВ, Яловець ч. 2.**
Телефон 71—60.	**Телефон 63—50.**

5 зол **ПЕРСТЕНЕЦЬ** 5 зол
з 14-карат. золота з рубіном тільки у
Б. ГРИНБЕРГ, Сикстуська 4 Т. 59-22
1444 5 5

Конкурс.

Отсим розписується конкурс на будівничого-підприємця до реконструкції церкви в Красносільцях пов. Збараж. Пляни можна оглядати щоденно в гр.-кат. Уряді парохіяльнім в Красносільцях. — Письменні оферти вносити до того ж Уряду парохіяльного до дня 5. квітня ц. р. Неприняті оферти лишуться без відповіди. — Красносільці, дня 1. IV. 1929.
1760 1—2 За Комітет:
о. Дмитро Сеньківський, парох.

Ширіть наш часопис!

НЕРВОЛЬ
Хеміка д-ра ФРАНЦОЗА,
одинокий радикальний і випробований середник (натирання)
на
РЕВМАТИЗМ
кольку з причини перестуди, на постріл, ісхіяс і т. п.
Жадати в аптиках. Жадати в аптиках.
Вибір і головна продажа.
АПТИКА МІКОЛЯША
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 1.
870 43—?

Купує і продає
парцелі будівельні, віллі, камениці, фільварки, більші маєтки, ліси і шукає маєтки в наєм.
Бюро **Д-р ЯНА ДЗЮЖИНСЬКОГО** і Спілки
1719 **ЛЬВІВ, пл. Бернардинська ч. 11.** 2-4

МЕБЛІ стилеві, першорядних виробів; спальні, їдальні, сальони і мужеські покої як також поодинокі части по приступних цінах — поручає фірма:
БРИК і ҐРИНЕР **Львів, Ягайлонська 24. Тел. 21—76.**
(біля кіна Марусенька). 1710 2—3

:: СКЛО ::
ПОРЦЕЛЯНА
КРИШТАЛИ
ПОРУЧАЄ
НОВООТВОРЕНИЙ СКЛАД
ОЛЕКСАНДРА ОНИСЬКА
Львів, Галицька ч. 20.
885 Тел. 69-75 **(ріг паланої)** 34—?

Конкурс

на посади учит. з кваліфікаціями до навчання: 1. природи (з фізикою), 2. латини, 3 української і нім. м., 4. польської м., 5. руханки 6. фізики (з мат.) від 1. вересня ц. р. в Прив. жін. гімн. „Українського Інститута для дівчат“ з повними правом прилюдности в Перемишлі. Поборн після державних норм. Речинець вношення подань до 15 травня 1929.
1634 4-4

Виділ Тов. „Український Інститут для дівчат“ в Перемишлі, вул. Татарська ч. 4

КОНКУРС

Оголошується конкурс на вношення оферт до 25/4 ц. р.

1) на внутрішню обнову храма св. О. Николая у Львові.

2) на будову II. части огорожі при церкві св. О. Николая, Львів, вул. Жовківська ч. 28.

Оглянути пляни і потрібні пояснення уділить Канцелярія парохіяльна зглядно свящ. Василій Лончина.
176 1—1

Присилайте передплату!

:: НАЙБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ ::

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА ч. 18.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ
При важніших запитаннях просяться письма до нас висилати рекомендовано.
1555 47—52